

Aegonychon purpureocaeruleum

Foto: Peter Hellings

Nomenclatuur/Etymologie

De wetenschappelijke naam van de plant, *Aegonychon purpureocaeruleum*, verschaft diepgaande informatie over twee van haar meest kenmerkende eigenschappen. De specifieke naam, *purpureocaeruleum*, is afgeleid van het Latijnse *purpureus* ('paars') en *caeruleus* ('blauw'), wat letterlijk 'paars en blauw' betekent. Deze benaming verwijst direct naar het opmerkelijke fenomeen van de bloemkleurverandering die de plant gedurende haar bloeiperiode ondergaat. Een oudere synoniem van de plant,

Lithospermum, is eveneens beschrijvend. De naam *Lithospermum* is afkomstig van het Griekse *lithos* ('steen') en *sperma* ('zaad'), wat een verwijzing is naar de opmerkelijke hardheid en glans van de vruchten van de plant. De Nederlandse naam, 'Blauw parelzaad', sluit perfect aan

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

bij dit kenmerk door de harde, witte zaaddoosjes te vergelijken met parels. De botanische nomenclatuur van deze soort is daarmee niet willekeurig, maar dient als een functionele beschrijving van zowel de dynamische bloemkleur als de unieke structuur van de zaden. De consistentie van deze waarneming in verschillende talen en taxonomische systemen benadrukt de visuele en fysieke prominentie van deze eigenschappen.

Taxonomie

De taxonomische classificatie van *Aegonychon purpureocaeruleum* plaatst de plant binnen de volgende hiërarchie:

- Rijk: Plantae
- Clade: Tracheophyta
- Clade: Angiosperms
- Clade: Eudicots
- Clade: Asterids
- Orde: Boraginales
- Familie: Boraginaceae
- Geslacht: *Aegonychon*
- Soort: *A. purpureocaeruleum*

Synoniemen

De nomenclatuur van *Aegonychon purpureocaeruleum* kent een rijke en complexe geschiedenis, gekenmerkt door een groot aantal synoniemen die de verschuivingen in botanische classificaties over de tijd weerspiegelen. De basioniem, de oorspronkelijke naam die door Carl Linnaeus in 1753 werd gegeven, is *Lithospermum purpureocaeruleum*. Latere botanici, waaronder I.M. Johnston, herclassificeerden de soort als *Buglossoides purpureocaerulea*. De momenteel geaccepteerde naam,

Aegonychon purpureocaeruleum, werd in 1973 vastgesteld door Josef Holub.

Deze veelheid aan namen is geen teken van verwarring, maar illustreert het dynamische en voortdurend evoluerende karakter van de plantentaxonomie. De opeenvolging van herclassificaties van *Lithospermum* naar *Buglossoides* en ten slotte naar *Aegonychon* is het resultaat van verdiepte fylogenetische studies die de evolutionaire verwantschappen van de plant beter begrepen. Het feit dat oudere namen, zoals *Buglossoides purpureocaerulea*, nog steeds wijdverspreid worden gebruikt en als geldige synoniemen worden beschouwd, toont aan dat de acceptatie van nieuwe nomenclatuur een geleidelijk proces is in zowel de wetenschappelijke als de tuinbouwkundige gemeenschap. Andere bekende synoniemen zijn onder meer

- *Margarospermum purpureo-caeruleum* en
- *Rhytispermum purpureocaeruleum*.

Variëteiten en cultivars

Het verzamelde onderzoeksmateriaal bevat geen vermelding van specifieke variëteiten of cultivars van *Aegonychon purpureocaeruleum*. Dit staat in contrast met veel andere sierplanten die intensief zijn geselecteerd voor specifieke eigenschappen, zoals bloemkleur,

groeigewoonte of bloeiperiode, en suggereert een diepere waardering voor de plant in haar natuurlijke vorm.

Het ontbreken van cultivars duidt erop dat *Aegonychon purpureocaeruleum* voornamelijk wordt gekweekt en gebruikt als een inheemse, wilde soort, gewaardeerd om haar oorspronkelijke esthetiek en ecologische eigenschappen. In plaats van te worden gemanipuleerd voor afwijkende kenmerken, ligt de waarde van deze plant in haar vermogen om op natuurlijke wijze te gedijen in specifieke habitats, zoals bosranden en kalkrijke gronden. De afwezigheid van gerichte menselijke selectie versterkt haar status als een plant die wordt gekoesterd voor haar bijdrage aan de biodiversiteit en haar natuurlijke, onveranderde schoonheid.

Familie

Aegonychon purpureocaeruleum is lid van de familie Boraginaceae, algemeen bekend als de ruwbladigenfamilie. Deze familie bestaat uit een brede en diverse groep van kruidachtige planten die voornamelijk in gematigde streken wereldwijd voorkomen. Een algemeen kenmerk van veel planten in deze familie is de aanwezigheid van behaarde bladeren en stengels, wat ook een beschreven eigenschap is van *Aegonychon purpureocaeruleum*.

Hoogte

De plant is een bossig gewas dat een gemiddelde hoogte bereikt van 20 tot 60 centimeter. Onder optimale omstandigheden kan de plant een maximale hoogte van 70 centimeter bereiken. Een andere bron geeft een volwassen hoogte van 1.6 voet (ongeveer 48 centimeter), wat consistent is met de algemene hoogteklasse.

Bloemkleur

De bloemen van de plant zijn trechtervormig en verschijnen in trossen aan de toppen van de stengels. Een van de meest opvallende kenmerken is de veranderlijke bloemkleur. De bloemen openen met een paars-roodachtige tint en veranderen geleidelijk in een diepe, gentiaanblauwe kleur naarmate de bloei vordert. De bloemen hebben een lengte van 15–20 mm en een diameter van 10–15 mm.

Bladkleur

De bladeren van de plant zijn een diep en uniform donkergroen. Ze hebben een lancetvormige tot smal-elliptische vorm, en een duidelijk zichtbare hoofdnerf aan de onderkant. De plant is half-wintergroen.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Aegonychon purpureocaeruleum* strekt zich uit van het late voorjaar tot de vroege zomer. Over het algemeen bloeit de plant van april tot juni, hoewel een bron uit een mediterraan klimaat een bloeitijd van maart tot april noemt.

Standplaats

De plant gedijt het beste in een lichte, goed doorlatende bodem die kalk tolereert. De voorkeur gaat uit naar kalkrijke gronden die rijk zijn aan humus. De plant kan zowel in de volle zon als in de halfschaduw worden geplant. De natuurlijke habitat omvat droge en warme bossen met schaarse, bladverliezende vegetatie, maar de plant wordt ook aangetroffen in weiden aan de bosrand, heggen en struikgewas. De plant is in staat om te groeien op hoogtes variërend van 0 tot 1800 meter boven zeeniveau. Deze flexibiliteit in omgeving, gecombineerd met een specifieke bodemvoorkeur, toont aan dat de plant zich kan aanpassen aan diverse microklimaten zolang aan de essentiële eisen wordt voldaan.

Herkomst

De plant heeft een breed inheemse verspreidingsgebied dat zich uitstrekt van Europa tot noordelijk Iran en West-Azië. De soort is wijdverspreid in Centraal-Europa tot aan Zuid-Rusland, en in mediterrane landen van Spanje tot Oost-Turkije. Hoewel de plant inheems is in de Britse Eilanden, wordt hij daar als zeldzaam beschouwd.

Soort gewas

Aegonychon purpureocaeruleum wordt gekenmerkt als een vaste plant, wat betekent dat hij meerdere jaren leeft. Het is een kruidachtige plant en heeft een kruipende, rhizomateuze groeiwijze. Dit betekent dat de plant zich verspreidt door middel van ondergrondse wortelstokken, waardoor dichte matten kunnen ontstaan.

Vermeerderingswijze

De plant kan op twee manieren worden vermeerderd: door zaaien en door deling of stekken. Zaaien wordt beschouwd als de primaire methode. De zaden vereisen specifieke omstandigheden voor een succesvolle kieming, waaronder donkerte en constante vochtigheid. De tweede methode, deling, is bijzonder effectief vanwege de rhizomateuze groei van de plant. Vermeerdering door deling kan het beste worden uitgevoerd in het voorjaar of de vroege zomer. Het feit dat de plant zowel door zaad als door vegetatieve delen kan worden vermeerderd, maakt de voortplanting van deze soort relatief flexibel.

Klimaatzone (usda-zones)

De informatie over de USDA-winterhardheidszones van de plant is inconsistent. Eén bron noemt een winterhardheid van Zone 5, terwijl een andere een vorstbestendigheid van 5°F (ongeveer -15°C) specificeert, wat overeenkomt met de ondergrens van Zone 7. Deze discrepantie benadrukt de beperkingen van het USDA-zonesysteem. Hardheidszones geven enkel de gemiddelde jaarlijkse minimumtemperatuur aan en negeren cruciale factoren die de overleving van een plant sterk beïnvloeden. Deze factoren zijn onder meer bodemtype, vochtigheid, blootstelling aan wind en winterzon, en de aanwezigheid van een sneeuwdek. De

plant wordt in de Mediterrane zone gevonden , wat aangeeft dat zij zich ook aanpast aan warmere klimaten, zolang haar voorkeuren voor bodem en standplaats worden gerespecteerd. Een succesvolle cultivatie hangt dus af van het samenspel van deze factoren, in plaats van alleen de temperatuurzone.

Insecten

Aegonychon purpurocaeruleum wordt over het algemeen beschouwd als vrij van plagen en ziekten. Dit maakt de plant een onderhoudsarme en robuuste optie voor tuiniers. Hoewel er geen specifieke schadelijke insecten worden genoemd, trekt de plant wel nuttige insecten aan. De bloemen dienen als een belangrijke bron van voedsel voor bestuivers, waaronder honingbijen, bijvliegen en harige-voet-bloembijen. Deze positieve ecologische rol versterkt haar waarde in tuinen die gericht zijn op het ondersteunen van de lokale biodiversiteit.

Bronvermelding

- <https://earthone.io/plant/aegonychon%20purpurocaeruleum>
- <https://www.rhs.org.uk/plants/87773/buglossoides-purpurocaerulea/details>
- <https://flora.kadel.cz/cn/kvCard1624.html>
- <https://osogovonature.com/2021/05/12/aegonychon-purpurocaeruleum-l-holub-syn-buglossoides-purpurocaerulea-l-i-m-johnst/> <https://www.gbif.org/species/4063960>
- https://www.picturethisai.com/wiki/Aegonychon_purpurocaeruleum.html
- https://efotg.sc.egov.usda.gov/references/public/NH/USDA_PLANT_HARDINESS_ZONE_MAP_499.doc
- https://www.picturethisai.com/nl/wiki/Aegonychon_purpurocaeruleum.html
- <https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:112674-1>
- <https://www.gbif.org/species/4063960>
- https://dryades.units.it/floritaly/index.php?procedure=taxon_page&tipo=all&id=4255
- https://www.picturethisai.com/care/Aegonychon_purpurocaeruleum.html
- <https://www.rhs.org.uk/plants/87773/buglossoides-purpurocaerulea/details>
- <https://www.bethchatto.co.uk/a-z/a-b/buglossoides/>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	Naam betekent 'paars en blauw', verwijzend naar de kleurverandering van de bloem. Synoniem <i>Lithospermum</i> ('steen-zaad') verwijst naar de hardheid van de zaden.
Taxonomie	Rijk: Plantae, Orde: Boraginales, Familie: Boraginaceae, Geslacht: <i>Aegonychon</i> , Soort: <i>A. purpureocaeruleum</i>
Synoniemen	<i>Buglossoides purpureocaerulea</i> , <i>Lithospermum purpureocaeruleum</i> , <i>Margarospermum purpureo-caeruleum</i> , <i>Rhytispermum purpureocaeruleum</i> .
Variëteiten en cultivars	Geen cultivars of variëteiten bekend.
Familie	Boraginaceae (ruwbladigenfamilie).
Hoogte	Gemiddeld 20-60 cm, maximaal 70 cm.
Bloemkleur	Initieel paars-roodachtig, veranderend naar diepblauw.
Bladkleur	Donkergroen, lancetvormig.
Bloeiperiode	April tot juni (lente tot vroege zomer).
Standplaats	Licht, goed doorlatende, kalkrijke grond in zon of halfschaduw. Gedijt in droge, warme bossen en weiden.
Herkomst	Europa tot noordelijk Iran. Wijdverspreid in Centraal- en Zuid-Europa.
Soort gewas	Vaste, kruidachtige en rhizomateuze plant.
Vermeerderingswijze	Door zaaien (vereist donkerte en vochtigheid) of door deling/stekken (effectief vanwege de rhizomateuze groei).
Klimaatzone (usda-zones)	Onzeker. Bronnen noemen Zone 5 en 5°F vorstbestendigheid. De aanpassing hangt af van meerdere factoren, niet alleen temperatuur.
Insecten	Over het algemeen vrij van plagen. Trekt bestuivers aan zoals honingbijen en bijvliegen.